

הע"ז 4827/11/16 - מדינת ישראל נגד פלונית, פלונית

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

הע"ז 4827-11-16
הע"ז 22772-06-19
הע"ז 7070-12-18
הע"ז 39700-03-18
ת"פ 32754-02-18
הע"ז 16271-05-17

לפני:

סגנית הנשיאה, השופטת אריאלה גילצר - כץ

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד דן טוניק

-

הנאשמות:

1. פלונית
2. פלונית
ע"י ב"כ עו"ד זרי חזן

החלטה

האם יש מקום לבטל את הרשעת הנאשמת 1, לאחר שהצדדים הגיעו להסכמה בדבר הרשעתן של הנאשמות - זוהי הסוגיה העומדת להכרעת בית הדין בתיק דנא.

העובדות:

1. על פי הכרעת בית הדין מיום 08/07/2019 הנאשמות 1 ו-2 (להלן יכוננו גם: "הנאשמות") הודו בכל העבירות שב-6 כתבי האישום והורשעו על בסיסם.

2. ביום 23/12/2019 הגישו הנאשמות בקשה לביטול הרשעתה של הנאשמת 1 ובקשה להסתפק בהרשעתה של הנאשמת 2 תוך פסיקת קנס, והטלת התחייבות על הנאשמת 1 להמנע מעבירה או לחייבה בתשלום פיצוי למאשימה.

טענות הנאשמות:

עמוד 1

1. על פי הדין ניתן למצוא נאשם אשם בעבירה מבלי להרשיעו או לבטל את הרשעתו {סעיף 192 א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, סעיף 72 (ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977} או שניתן להטיל עונש נוסף מבלי להרשיע את הנאשם (סעיף 77 (א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977).
2. על פי הפסיקה, ניתן לבטל אף הרשעה של תאגיד (רע"פ 8487/11 **חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ - מדינת ישראל** ס"ה (3) 845). לתאגיד עומדות ההגנות כפי שעומדות לאדם.
3. על פי פסיקת בית הדין הארצי הסמכות לבטל הרשעה תהא בנסיבות חריגות ויוצאות דופן כאשר אין יחס סביר בין הנזק הצפוי כתוצאה מההרשעה לבין חומרת הדין {ע"פ (ארצי) 50155-08-10 **חברת השמירה בע"מ - מדינת ישראל** (6.11.2012)} ובהתקיימות 2 תנאים מצטברים: פגיעה חמורה בשיקום הנאשם וסוג העבירה מאפשר ויתור על ההרשעה תוך איזון בין האינטרס הציבורי והצורך בהתראת הרבים לנזק הצפוי לנשאים.
4. במקרה של הנאשמת 1 - היא נזקקת לקבלת רישיון לעסוק בתחום העסקת עובדים ע"י קבלני כוח אדם ואם תורשע הנאשמת 1, רשאי השר להתלות את רשיונה {סעיף 6 (ב) לחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, תשנ"ו-1996}. הנאשמת 1 קיבלה הודעה וזימון לשימוע בפני הרגולטור כבר בעת הגשת כתב האישום ובהמשך הוחלט כי רישיון הנאשמת 1 יוותר על כנו עד לסיום ההליך המשפטי. תוצאת הרשעת הנאשמת 1 עלולה להביא להתלייה או לביטול הרישיון. הרשעת הנאשמת 1 תפגע קשות בשיקומה של הנאשמת 1.
5. הרשעת הנאשמת תפגע בעובדי הנאשמת 1, המעסיקה 825 עובדים, אשר ימצאו עצמם מובטלים ויפלו נטל על הציבור.
6. במשך 10 שנות פעילותה נדגמה ונבדקה הנאשמת 1 ונמצאה במרבית המקרים תקינה (ביקורות שנערכו לעובדי הנאשמת 1 צורפו וסומנו כנספח ה'). כתבי האישום מושא תיק זה היו היחידים נגד הנאשמת 1. לנאשמת 1 אין רישום פלילי.
7. הנאשמת 1 הודתה בכתבי האישום ובכך חסכה זמן שיפוטי והנאשמת 2 נטלה את מלוא האחריות הפלילית תוך תשלום אישי גבוה ותאלץ לעזוב את הנאשמת 1 והכל על מנת שלא לפטר את עובדי הנאשמת 1 המתפרנסים מעבודתם בנאשמת 1. הנאשמת 2 היא זו שהקימה את החברה ותעזוב על מנת שרישיונה של הנאשמת 1 לא ישלל.
8. הנאשמת 1 לקחה אחריות על העבירות שיוחסו לה והחל הליך פנים ארגוני בנאשמת 1, הוספו מנגנוני ניהול ובקרה ונעשות בה בקורות כפולות.

9. בעקבות הטלת היטל בשיעור של 20% משכר העובדים הזרים, קיבלה הנאשמת 1 שומה בסך מיליוני שקלים וחתמה עם רשות המיסים על הסכם לפיו תשלם סך של 10,800,044 ₪ ב- 48 תשלומים. התשלום האחרון יהיה בחודש 09/23. אם יבוטל רישונה או יותלה רישונה של הנאשמת 1, לא תוכל לשלם את חובה כפי שהתחייבה לרשות המיסים. לכן, אינטרס הציבור נוטה לטובת ביטול הרשעת הנאשמת 1.
10. העבירות מושא כתבי האישום הן עבירות מנהליות אשר דרך המלך היא אכיפתן באמצעים מנהליים (בג"צ 93/06 ד.נ. כל גדר בע"מ - שר התמ"ת (2.8.2011)). למרות פסיקת בית הדין הארצי לעבודה כי עבירות ההעסקה הן עבירות חמורות, אין הן מהעבירות הקשות בספר החוקים הישראלי. הנאשמת 1 לקחה אחריות מלאה אך יש לה הגנות טובות לכל כתבי האישום וכן נסיבות מקלות.
11. לבית הדין עומד הכלי העונשי של הטלת פיצוי שגובהו יכול להיות גבוה לצד התחייבות הנאשמת להימנע מביצוע עבירה חלף הרשעתה {ת"פ (חי) 23689-02-12 מדינת ישראל המשרד להגנת הסביבה - חברת נמל חיפה בע"מ (20.7.2015)}.
12. הנאשמות עותרות לביטול הרשעתה של הנאשמת 1 ובקשה להסתפק בהענשת הנאשמת 1 בהתחייבותה להימנע מלעבור עבירה בשנה הקרובה וכן לפסוק פיצוי לטובת המאשימה בגובה בה היתה נקנסת מבלי להרשיע אותה על מנת שלא להעמיד את הנאשמת 1 בפני סכנה קרובה לוודאות של שלילת רישונה מלעסוק בענף כוח אדם.

טענות המאשימה:

1. במסגרת ההסדר הדיוני נמחק הנאשם 3 מכתב האישום וצומצמו העבירות שיוחסו לנאשמות 1 ו- 2, והוסכם כי הנאשמות יודו ויורשעו ואף הוסכם על העונש שיוטל על הנאשמת 1. הגשת הבקשה מהווה הפרה של ההסדר הדיוני ולכן יש לבטלו ולהחזיר את הדיון בתיקים לשלב ההוכחות.
2. הנאשמות הפרו את ההסכם בכתב בין הצדדים.
3. הנאשמת 1 אינה עומדת בתנאים המצדיקים ביטול הרשעתה ואינה באה במסגרת החרیגים המצדיקים סטייה מן הכלל {ע"פ (ארצי) 57160-01-14 מדינת ישראל - חדוות הורים בע"מ (8.2.2014)}.
4. בשונה מע"פ 50155-08-10 חברת השמירה בע"מ - מדינת ישראל (6.11.2012) (להלן: "פסק דין חברת השמירה") שם היה מדובר ב"תקלה בודדת" ובעבירה אחת ביחס לעובדת ישראלית אחת, הרי שבמקרה של הנאשמות מדובר ב- 6 מקרים וביחס ל- 8 עובדים זרים, ב- 16 עבירות. נוסף על כך,

בפסק דין חברת השמירה העבירות בוצעו ע"י מנהלים זוטרים ובמקרה דנא העבירות בוצעו בידי הבעלים והמנהלת (הנאשמת 2). בפסק דין חברת השמירה הופר חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, תשמ"ח - 1988 וכאן הופר חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991, במסגרת משלח ידה של הנאשמת 1.

5. לא הובאה ע"י הנאשמת 1 ראייה כי תתכן פגיעה בהשתתפותה במכרזים שכן עיקר עבודתה במגזר הפרטי ולא הציבורי (נספח ה' לבקשת הנאשמת 1). הנאשמת 1 לא הציגה ולו מכרז אחד בו קיים תנאי על העדר הרשעה. בחוק עסקאות גופים ציבוריים, תשל"ו-1976 המגבלה להתקשרות היא כאשר מדובר ביותר משתי עבירות ולא חלפה שנה מההרשעה האחרונה וגם אז ניתן שיקול דעת לוועדת המכרזים לסטות ממגבלות אלו. מאחר שכאן נעשה איחוד תיקים מדובר ב"הרשעה אחת" בלבד ולא ביותר משתי עבירות.

6. שני התנאים שנקבעו בע"פ 2083/96 **כתב תמר - מ"י**, נב (3) 337, לא מתקיימים אצל הנאשמת 1. הנאשמת 1 לא הוכיחה ולא נשמעו עדויות בדבר החשש הממשי הקונקרטי בשיקומה ואף לא להמשך קיומה.

7. עיסוקה של הנאשמת 1 אינו מתמקד בתחום "קבלן כוח אדם" החייב בקבלת רישיון. לא ניתן ללמוד על היקף וסוג פעילותה של הנאשמת 1. על פי הראיות בתיק (נספח ה' לבקשת הנאשמת 1), הנאשמת 1 היא חברה למתן שירותים, לכן גם אם ישלל רישיונה תוכל להמשיך פעילותה במתן שירותים באמצעות עובדים זרים. יש להותיר לרגולטור את ההחלטה בעניין רישיונה של הנאשמת 1. הרגולטור מפעיל שיקול דעת ולא ביטל או התלה רישיון של חברות שונות שהורשעו על פי חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991 (בעניין זה הובאו דוגמאות ע"י המאשימה). הרגולטור התרעם שהנאשמת 1 לא דיווחה לו על הגשת כתבי אישום נגדה ולא על תוכן העבירות. מרבית העבירות מאוחרות לאזהרת הרגולטור.

8. עיסוקה של הנאשמת 1 אינו מתמקד בתחום "קבלן כוח אדם" החייב בקבלת רישיון. לא ניתן ללמוד על היקף וסוג פעילותה של הנאשמת 1. על פי הראיות בתיק (נספח ה' לבקשת הנאשמת 1), הנאשמת 1 היא חברה למתן שירותים, לכן גם אם ישלל רישיונה תוכל להמשיך פעילותה של מתן שירותים באמצעות העובדים הזרים. יש להותיר לרגולטור את ההחלטה בעניין רישיונה של הנאשמת 1. הרגולטור מפעיל שיקול דעת ולא ביטל או התלה רישיון של חברות שונות שהורשעו על פי חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991. הובאו דוגמאות ע"י המאשימה. הרגולטור התרעם שהנאשמת 1 לא דיווחה לו על הגשת כתבי אישום נגדה ולא על תוכן העבירות. מרבית העבירות מאוחרות לאזהרת הרגולטור.

9. הנאשמת 1 לא הביאה דוגמאות לחברות שבוטל רישיון או הותלה רישיון לאחר הרשעה על פי חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991.

10. הפגיעה הפוטנציאלית בעיסוק של הנאשמת 1 כתוצאה מהרשעה יכולה להיות רק שיקול לקולא

בשלב העונש.

11. טענותיה של הנאשמת 1 אשר לפגיעה בשמה הטוב ובמוניטין שלה, הובאו ללא ביסוס.
12. מאחר שמדובר בחברה המעסיקה 763 עובדים זרים, חלה חובה להקפיד עם הנאשמת 1 למצות עמה את הדין כדי להבטיח את שמירת זכויות העובדים, במיוחד לאחר שהוזהרה ע"י הרגולטורעל מנת לשמור על תחרות הוגנת עם חברות אחרות המקפידות על מילוי הוראות החוק.
13. כנגד הנאשמת 1 קיימים תיקי חקירה תלויים ועומדים (בקשות 14 ו-15 של הנאשמת 1). אין זה המקרה המצדיק ביטול הרשעה.
14. הנאשמת 1 לא הוכיחה כי העבירות בוצעו בשל "טעויות אנוש כנות" וכי הקימה מנגנוני בקרה ובדיקה בעקבות ההליכים כנגדה. כל טענות ההגנה של הנאשמת 1 מתבטלות מול הודאתה בכתבי האישום.
15. לא הוכח מצבה הפיננסי של הנאשמת 1 ולא הוכח שהרשעתה תביא לסגירת פעילותה או לקריסתה, שכן עיקר פעילותה במתן שירותים ע"י עובדים זרים ואינו כפוף לרגולטור. טענות אלו תוכל להעלות הנאשמת 1 בפני הרגולטור.
16. מצבה האישי של הנאשמת 2 אינו רלוונטי לביטול הרשעתה של הנאשמת 1 ומקומן בטיעונים לעונש של הנאשמת 2.
17. העבירות בוצעו במסגרת משלח ידה של הנאשמת 1 והן עבירות חמורות מסוג עוון, בעלות אופי כלכלי, תוך פגיעה באוכלוסייה מוחלשת ובזכויות הסוציאליות של העובדים, אשר מחייבות הרשעה.
18. המאשימה מבקשת לדחות את בקשת הנאשמת 1 לביטול הרשעתה.

הכרעה:

עיינתי בטענות הצדדים ובאתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

האם ההסדר מחייב את הצדדים?

1. במסגרת ההסדר הדיוני נמחק הנאשם 3 מכתבי האישום שאוחדו והעבירות שיוחסו לנאשמות 1 ו-2 צומצמו. על פי ההסדר הנאשמות 1 ו-2 הודו והורשעו על ידי בית הדין.
2. לפיכך בפני ביה"ד עומדות 2 אפשרויות: ביטול ההסדר וחזרה להליך הוכחות או בחינה של אכיפת ההסדר על הצדדים. הנאשמות לא מבקשות לבטל את ההסדר, כך שכל שנותר לדון הוא האם יש מקום לאכוף את ההסדר שאליו הגיעו הצדדים.
3. הצדדים מחוייבים להסדר אליו הגיעו. הנאשמות הגיעו להסדר וכעת הן למעשה מבקשות לחזור בהן. על פי ההלכה הפסוקה הסדר טיעון הוא שילוב של המודל החוזי והמודל המינהלי וחלות עליו במקביל שתי מערכות דינים - דיני החוזים והמשפט המינהלי:

"בין המודל החוזי למודל המינהלי הניצבים בקצוות, הוחל בהלכה הפסוקה על הסדרי טיעון מודל אמצע, של "חוזה מינהלי" או "חוזה רשות"..."

הרעיון המרכזי במודל של חוזה רשות הוא של שילוב דינים - "דואליות נורמטיבית". ודוק: חוזה הרשות הוא יצור כלאיים, וככזה חלות עליו במקביל שתי מערכות דינים: דיני החוזים והמשפט המינהלי... "תוקף החיובים שנטלה על עצמה הרשות, זכויותיה וחובותיה כלפי המתקשר, ביצוע החוזה ופקיעתו, וכיוצא באלה שאלות "אזרחיות" או "מסחריות" - יופנו אל המשפט הפרטי, ואילו סמכויותיה הציבוריות, שיקוליה ונימוקיה, מסגרת כוחה ותקפות פעולותיה - ייבחנו על-פי המשפט הציבורי"...

גם בנקודת הזמן הנוכחית טרם נתחמו במדויק גבולותיו של מודל זה, ועדיין לא הוכרעה המחלוקת בנוגע למשקל היחסי שיש לתת לכל אחד מן המרכיבים המגבשים את הדואליות הנורמטיבית... כך למשל, טרם נקבע אם היסוד הדומיננטי בחוזה המינהלי הוא דין החוזים שעקרונות המשפט המינהלי נספחים לו, או שמא מדובר בחוזה מזן מיוחד, הנשלט בעיקרו על-ידי עקרונות המשפט הציבורי... לא ניתן גם להתבונן על כל החוזים המינהליים במקשה אחת, וחוזים שונים נבדלים ביניהם על בסיס מהות הגוף הציבורי שבו מדובר, סוג היחסים שבין הגוף הציבורי לבין האדם הנוגע בדבר וכיוצא באלה..."

(בג"צ 634/11 באשה - מדינת ישראל (27.7.11), ס' 20-21 שם).

אם כן, ברי כי בהסדר טיעון קיימת הסכמה הדדית להתקשר בהסכם מחייב מבחינה משפטית.

4. הנאשמות ידעו שהן עומדות להיות מורשעות ובחרו לקבל את ההסדר והוא מחייב אותן. הנאשמות היו מיוצגות וידעו את ההשלכות של הגעה להסדר דיוני ועליהן לעמוד בהתחייבותיהן. אין מדובר בהרשעה לאחר דיון הוכחות אלא בהרשעה על פי הסכמת הצדדים.

5. יכולנו לסיים את ההחלטה כאן אולם למעלה מהנדרש וכפי שנראה בהמשך הנאשמת 1 אינה עומדת בכללים שהותוו בפסיקה לביטול הרשעתה.

האם יש מקום לביטול ההרשעה ?

המסגרת הנורמטיבית:

6. בית הדין הארצי חזר על ההלכה לפיה יעשה שימוש בסמכות בית הדין לבטל הרשעה במשורה, במקרים חריגים ובנסיבות יוצאות דופן, שכן אדם אשר אשמתו הוכחה יש להרשיעו בדין.

7. קיימים שני תנאים מצטברים להימנעות מהרשעה: האחד, כי ההרשעה פוגעת פגיעה חמורה בשיקום הנאשם והשני, כי סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה (ראו לעניין זה ע"פ 33098-09-12 א.פ.י שירותי כוח אדם בענף הבניין (2005) בע"מ - מדינת ישראל (11.8.14)). בית המשפט התייחס לשיקולים שעליו לקחת בחשבון בע"פ 2083/96 כתב - מדינת ישראל פ"ד נב(3) 337, 344, כך:

"השאלה אימתי ובאילו נסיבות רשאי בית-המשפט לחייב נאשם בשירות לתועלת הציבור ללא הרשעה אינה יכולה להיות מוכרעת לפי שיקולים הרמטיים. עם זאת, רשאי בית-המשפט לקבוע קווים מנחים (Guide lines), שבלי להיות ממצים, יש בהם כדי להדריך את בתי-המשפט בעניין זה. שיקולים אלה הם שיקולים של שיקום מחד גיסא ושיקולים של אינטרס הציבור מאידך גיסא...שהם בעיקרם שיקולי שיקום:

א) האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם; ב) מהי חומרת העבירה והנסיבות שבהן בוצעה; ג) מעמדו ותפקידו של הנאשם והקשר בין העבירה למעמד ולתפקיד; ד) מידת הפגיעה של העבירה באחרים; ה) הסבירות שהנאשם יעבור עבירות נוספות; ו) האם ביצוע העבירה על-ידי הנאשם משקף דפוס של התנהגות כרונית, או המדובר בהתנהגות מקרית; ז) יחסו של הנאשם לעבירה, האם נוטל הוא אחריות לביצועה, האם הוא מתחרט עליה; ח) משמעות ההרשעה על הדימוי העצמי של הנאשם; ט) השפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של הנאשם. שיקולים אלה, בלי שיהיו ממצים, מקובלים עליי כאחד הגורמים שיש להביאם בחשבון בהחלטה בדבר תוצאות ההרשעה.

מנגד, קיימים גם שיקולים שבאינטרס הציבור ששמים את הדגש על חומרת העבירה ונסיבותיה (גורם שגם שירות המבחן אינו מתעלם ממנו) ועל האפקט הציבורי של ההרשעה. הכלל הוא שיש להרשיע נאשם שעבר עבירה, ומי שטוען את ההפך שומה עליו לשכנע את בית-המשפט ששיקולי השיקום גוברים במקרה האינדיווידואלי על השיקולים שבאינטרס הציבורי..."

מן הכלל אל הפרט:

האם ההרשעה תפגע בשיקומה של הנאשמת 1?

האם יבוטל רישיונה של הנאשמת 1 בעקבות הרשעתה?

8. טענתן המרכזית של הנאשמות היא כי הרשעת הנאשמת 1 תביא לביטול רישיונה ע"י המדינה. הנאשמות לא הביאו כל ראיה להוכחת טענתן.

9. הנאשמות לא הביאו ראיה אחת לחברה כלשהי שרשיונה הותלה או נשלל עקב ביצוע עבירה פלילית ואילו המאשימה בסיכומיה הביאה מספר דוגמאות של חברות אשר חרף הרשעתן רישיון לא בוטל או הותלה.

10. כעולה מהמסמכים שהוצגו, הרגולטור התרעם אך ורק על כך שהנאשמת 1 לא דיווחה לו כי הוגש נגדה כתב אישום ולא מעבר לכך. יצוין כי הנאשמת 1 טוענת בתשובתה לתגובה כי לא היה בידה באותה עת עדיין כתב האישום ומשכך לא נשלח על ידה וכי המאשימה היא זו ששלחה את כתב האישום לרגולטור. עם זאת, לעניין ההחלטה דנא אין לכך חשיבות. יצוין כי אחרי המכתב של הרגולטור, מיום 14.3.17, ביצעה הנאשמת 1 עבירות נוספות, אם כי חלקן הן בגין ביקורות שבוצעו לפני שליחת מכתב הרגולטור.

11. הנאשמות לא הציגו מסמכים המוכיחים פגיעה עתידית ממשית בעתידה של הנאשמת 1. על פי ההלכה הפסוקה אף אם תהיה פגיעה כלכלית בנאשמת 1, אין בה כשלעצמה, כדי לבטל את הרשעתה:

"הימנעות מהרשעה מהטעם של צמצום הפגיעה הכלכלית בתאגיד או במנהל התאגיד כתוצאה מההרשעה חותרת תחת תכלית החקיקה, שכן מדובר בעבירה שהמניע העיקרי לביצועה הוא כלכלי, ובהתאמה לכך על מנת שהענישה תהיה אפקטיבית ותיצור הרתעה יש להטיל בגין ביצוע העבירה סנקציות כלכליות משמעותיות"
(ע"פ 3043-09-14 מדינת ישראל - מישאלוף (22.12.16) שם ס' 23).

12. אין מחלוקת כי הנאשמת 1 מעסיקה עובדים זרים. לא הובאה כל ראיה מהו עיקר עיסוקה של הנאשמת 1 ועל פי כתב האישום הנאשמת 1 בכלל ביצעה את העבירות כקבלן שירות ולא כקבלן כוח אדם.

13. בתשובתה לתגובה טענה הנאשמת 1 לראשונה כי עיקר עיסוקה עם מסתננים ומבקשי מקלט אשר העסקתם אינה מצריכה היתר מיוחד. אין טעם ומקום להיכנס לסוגייה אם השמת מסתננים מצריכה רישיון כקבלן כוח אדם או כקבלן שירות. כך או כך, הנאשמת 1 פועלת באמצעות רישיון כקבלן כוח אדם וכקבלן שירות ולא הוכח על ידה כי קיים חשש ודאי כי ישללו רישיונותיה מאחד הסוגים.

14. על מנת להסיר ספק פנה ביה"ד למינהל הסדרה ואכיפה - תחום רישוי ופיקוח במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים וביקש לקבל מידע. להלן השאלות שנשאלו והתשובות שנתקבלו:

9." האם בכל מקרה שחברה מורשעת בעבירה לפי חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991 מותלה או מתבטל הרישיון שלה ?

הרשעתה של חברת כוח אדם אינה בהכרח מהווה עילה לביטול רשיונה או התלייתו. בהתאם להוראות חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, על הגורם המוסמך להכריע האם העבירה בה הורשע הקבלן/מבקש רישיון קבלן/ממלא תפקיד בכיר בעסקו, הינה עבירה שמפאת חומרתה או נסיבותיה אין אותו אדם או החברה בה הוא ממלא תפקיד בכיר ראויים לעסוק כקבלן כוח אדם.

10. מה הם השיקולים להותרת רישיון או התלייה או לביטול רישיון של חברה שהורשעה לפי החוק כאמור?

הגורם המוסמך מפעיל את שיקול דעתו ובוחן כל מקרה לגופו. בין היתר נבחנים סוג העבירה, מהותה וחומרתה, היקפה (לגבי כמה עובדים בוצעה, ככל שהדבר רלוונטי), משכה ונסיבותיה. בהתאם לשיקולים אלו נבחנת כל החלטה של מתן רישיון או ביטולו על רקע תכלית החוק, שנועד כאמור לפקח על תחומי העיסוק של קבלני כוח האדם. לחברה ניתנת זכות להשמיע את טענותיה בטרם קבלת החלטה בעניינה והרשות שוקלת בכובד ראש כל טענה והסבר של החברה בהקשר זה.

11. האם ישנם נהלים כתובים בעניין? אם כן - נא לצרפם.
למדינה אין נהלים כתובים בעניין. "

15. משכך עינינו הרואות כי טענתן של הנאשמות איננה ודאית אלא המדינה תבחן בעתיד את זכותה של הנאשמת 1 להחזיק ברישיון.

האם תוכל בעתיד הנאשמת 1 לגשת למכרזים חרף הרשעתה?

16. המאשימה התייחסה בתגובתה בנוגע ליכולתה של הנאשמת 1 לגשת למכרזים לאחר הרשעתה. הנאשמת 1 לא טענה בעניין זה. לכן, למעלה מן הצורך נציין כי לא הובאה כל ראיה כי הנאשמת 1 לא תוכל לגשת למכרזים בעתיד בשל הרשעתה בפלילים.

17. כמו כן לא הוכח היקף פעילותה של הנאשמת 1 במגזר הציבורי על מנת שניתן יהיה להיווכח כי לא תוכל בעתיד להתקשר עם גופים ציבוריים ולעמוד בתנאי סעיף 2 לחוק עסקאות גופים ציבוריים, התשל"ו-1976, המתנה אי הרשעה על פי חוקי דיני העבודה (בהתאם לאמור שם). נהפוך הוא, בתשובתה לתגובה ציינה הנאשמת 1 כי עיקר פעילותה היא אצל חברות פרטיות ולא בסקטור הציבורי.

18. שאר טענות הנאשמות כי כיום קיימים אצל הנאשמת 1 מנגנוני בדיקה ובקרה לא הוכחו ואף לא הוכח מצבה הפיננסי של הנאשמת 1 ויכולתה לשלם את המס שהוטל עליה ע"י רשות המיסים.

עמוד 9

19. משכך לא לא הובאה כל ראיה כי אכן הנאשמת 1 לא תוכל להמשיך ולתפקד כפי שהיא מתפקדת בהווה וכי תפגע פרנסתה. על פי ההלכה הפסוקה, יש מקום להראות פגיעה כלכלית מוחשית:

"אמר בית המשפט המחוזי וראוי לחזור ולומר: המערער הוא אדם נורמטיבי, ערכי, מקצועי, מסור. ידיו רב לו בתחום הרכבת - ידע וניסיון, רצון ויכולת. תרומתו עד כה רבה מאד, ועוד נתכנו לו עלילות. עבירת הרשלנות שהמערער הודה בביצועה, איננה מן החמורות. כמה וכמה משיקולי הלכת כתב הנ"ל, עומדים לימינו, אך לא כולם. עקב אכילס בערעורו של המערער, הוא כי לא עמד בנטל לשכנע כי עצם הרשעתו היא אשר תוביל לפגיעה ממשית בפרנסתו ובתחום עיסוקו הייחודי. ברור שבכל הרשעה יש פוטנציאל לפגיעה במידה כזו או אחרת בפרנסתו של אדם ובמשלח-ידו. אכן, במכתב מאת מנכ"ל הרכבת הודע כי יהיה צורך לבחון את המשך העסקתו של המערער במידה ויורשע. ברם, בית המשפט המחוזי התרשם כי מעמדו המקצועי של המערער ברכבת מוצק, וזאת על יסוד הערכת ההנהלה את כישוריו ואת תרומתו לאורך השנים. נחה דעתו של בית המשפט המחוזי כי הפגיעה בעתידו של המערער אינה מוחשית ולא ממשית, ובית המשפט נתן כמה וכמה סימנים בהערכתו-זו. אינני רואה סיבה להתערב בממצאיו של בית המשפט המחוזי, בהערכתו ובמסקנתו."

(ע"פ 5985/13 הראל אבן - מדינת ישראל, (2.4.14), שם ס' 8).

כאמור לעיל, לא הוכח כי הנאשמת 1 תפגע פגיעה כלכלית מוחשית.

סוג העבירה וחומריתה:

20. הנאשמות עברו מספר עבירות ולא עבירה אחת בודדת ולפיכך לא עסקינן במעידה חד פעמית ובודדת.
21. לא הובאו נסיבות חריגות וקיצוניות המצדיקות ביטול הרשעתה של הנאשמת 1 ובמה דינה שונה מנאשמים אחרים אשר עברם בטרם הרשעתם היה נקי.
22. בית הדין הארצי אף ציין כי בעבירות על פי חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991, אין לתת משקל יתר לעברם הנקי של הנאשמים. בביטול הרשעה יש משום מתן מסר שלילי:

"כך גם טוען המשיב, ודבריו מאושרים בתסקיר שירות המבחן, כי הוא אדם נורמטיבי; מדובר באירוע פלילי ראשון בו הורשע; המקרה אינו משקף דפוס התנהגות כרוני שלו;

הוא לקח אחריות על המעשה, ולא יחזור עליו. בקשר לטיעונים אלה של המשיב לא למותר הוא להזכיר כי העבירות לפי חוק עובדים זרים, ובכללן העבירות מושא כתב האישום, הן עבירות בעלת אופי כלכלי. צודקת המערערת בטענתה כי במרבית המקרים מבצעי עבירות אלה הם אנשים נורמטיביים. עם זאת, בשים לב לאופיין הכלכלי, הן מחייבות ככלל הרשעה וענישה מוחשית בעלת אופי כלכלי. ענישה ללא הרשעה פוגעת באפשרות להשיג את התכלית העומדת בבסיס העבירות הללו, שהיא לעקור מן השורש את התופעה הפסולה של העסקת עובדים זרים ללא היתר, ובניגוד ליתר הוראות החוק. מקובלת עלינו טענת המערערת בהקשר זה, לפיה, בשל אופיין ותוצאותיהן של העבירות הכלכליות כפי שנקבעו בחוק עובדים זרים, יש להיזהר במתן משקל יתר לעברם הנקי ואורחות חייהם הנורמטיביים של מי שמואשם בהן, ומנגד, על מנת להבטיח את עקרון אחדות הענישה ואת שיקולי ההרתעה והגמול, יש ליתן משקל רב יותר לאופיין של העבירות, נסיבותיהן ותוצאותיהן. יפים לענייננו כאן דברי השופטת (כתוארה אז) נאור בפרשת מצרפלוס, בהתייחסה לטענות דומות לביטול הרשעה בקשר לעבירות על חוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988, וכך בלשונה:

"המורשעים בעבירות על חוק ההגבלים העסקיים הם לעתים מזומנות אנשים נורמטיביים בכל תחום אחר וחסרי הרשעות בפלילים. ככלל, הימנעות מהרשעה בכגון דא יש בה משום "איתות" שלילי לציבור. איתות כזה אינו עולה בקנה אחד עם הצורך להחדיר לתודעתם של מנהלי עסקים שעבירות על חוק ההגבלים העסקיים עבירות "רגילות" הן, שככלל יש להרשיע בגינן.

... עם זאת אין לקבוע כלל שלפיו לעולם יימנע בית-המשפט מביטול הרשעה בעבירה על חוק ההגבלים העסקיים ... בית-המשפט חייב תמיד, כשהוא מתבקש לבטל הרשעה, להפעיל את שיקול-דעתו ולשקול את כל נסיבות העניין" (ע"פ 1042/03 מצרפלוס שותפות מוגבלת בע"מ (1974) נ' מדינת ישראל, פד"י נח(1) 721, 730-731 (2003)). הנה כי כן, הדברים מדברים בעד עצמם. בביטול הרשעה בנסיבות מעין אלה, בהן המורשעים הם אנשים נורמטיביים בכל תחום אחר, יש משום מסר שלילי, שאינו עולה בקנה אחד עם תכלית החקיקה, לעקור מן השורש את התופעה העבריינית האסורה, ובענייננו העסקת עובד זר ללא היתר כדין. עם זאת יש לשקול כל מקרה לגופו."

(ע"פ 33112-09-15 מדינת ישראל - מרסי זלקינד, (18.7.17), שם סעיף 19).

23. לא זו אף זו, עסקינן בעבירות כלכליות מסוג עוון שנעשו במסגרת משלח ידן של הנאשמות ותוך פגיעה בזכויות הסוציאליות של עובדים זרים, אוכלוסיה מוחלשת שתפקידה של המדינה להגן עליה:

"חוק עובדים זרים נחקק במטרה להסדיר את העסקתם של עובדים זרים בישראל, הן לעניין ההרשאה לכניסתם לישראל והן לעניין הבטחת תנאי עבודה הוגנים והולמים. בשנת תש"ס תוקן החוק ונקבעו בו הוראות מפורטות ומחייבות, בין השאר לעניין תנאי העבודה המינימליים המחייבים כלפי עובד זר, כגון - אישור רפואי, חוזה עבודה, ביטוח רפואי, מגורים הולמים ועוד ...

... עובד זר אינו כלי עבודה זמין לעת מצוא. עובד זר הוא, בראש וראשונה, בן-אנוש הזכאי לזכויות בסיסיות כעובד וכאדם. העובד הזר, מעצם מעמדו זה, הוא חלש ופגיע. הוא אינו נהנה מזכויות בסיסיות של אזרח במדינה. הוא מנותק ממולדתו, מסביבתו וממסגרת משפחתו. הוא זר במקומותינו, במקרים רבים הוא נתון לחסדי המעסיק או הגורם שהסדיר את בואו ובתור שכזה הוא אובייקט קל לניצול ולקיפוח. הדרך הנכונה להבטיח את זכויותיו הבסיסיות של העובד הזר היא קביעת נורמות העסקה מחייבות בחקיקה ויצירת מערך של פיקוח ואכיפה על הוראות החוק. לכך נועדו הוראות חוק עובדים זרים ויש לברך על פעולות הביקורת והאכיפה הננקטות על ידי המדינה מכוח חוק זה."

(ע"פ (ארצי) 18/06 פיבר טכניק בע"מ - מדינת ישראל, (20.2.07) שם סעיפים 7 ו-8).

24. משהנאשמות הודו בעבירות שיוחסו להן הרי שאין מקום לטענות ההגנה שהועלו במסגרת בקשה זו. לו סברו הנאשמות כי יש להן טענות הגנה טובות, היה עליהן לנהל את ההליך.

סוף דבר

25. נוכח כל האמור לעיל, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ו' אב תש"פ (21 מאי 2020), בהעדר הצדדים.

קלדנים: גלית דוד, איילת מ., אסף כהן.